

DE AALSCHOLVERS BIJ KAMPER-NIEUWSTAD.

DE kortste weg van Kampen naar Elburg is die langs de zee en al is hij niet altijd even begaanbaar, toch is het de aangenaamste, tenminste voor natuurliefhebbers.

Eerst volg je een grintweg, die aan weerszijden door groote diepe kolken — bij stormen in de vorige eeuw ontstaan — begrensd wordt, tot de buurtschap „de Roskam”; van daar brengt een smal bestraat wegje je langs twee watermolens op Geldersch grondgebied. De scheiding wordt gevormd door de Geldersche Gracht, die na een geschil tusschen een der bisschoppen van Utrecht — als Heer van 't Nedersticht — en een Hertog van Gelder, tot grens gegraven werd.

Een eindje verderop is een tweesprong: de linkerweg komt in Oosterwolde uit, terwijl direct aan je rechterhand Kampernieuwstad ligt, in 't dagelijksch leven meest 't Noordeinde genoemd, welke buurtschap bij de gemeente Doornspijk behoort, die zich van hier tot vlak bij Nunspeet uitstrekt.

Langs den opgang naar den dijk en gedeeltelijk er aan, staan de boerenwoningen. Zoodra die gepasseerd zijn, heb je een ruim uitzicht naar alle kanten: achter je de dretorens van Kampen, vóór de stompe toren van 't visschersstadje Elburg, rechts de zee en links de polder, tot waar de Zuiderzeesche straatweg 't uitzicht belemmert.

Altijd is er wat te beleven; van October tot ver in April dobberen scharen van duizenden eenden, in allerlei kleurenpracht op de golven, vergezeld van massa's wilde zwanen en ganzen en ieder voor- en najaar wemelt het er van kwikstaarten en tapuiten op doortrek, zoowel aan den dijk als op de zeewering.

En vroeg, in ieder geval in Februari klinkt er de wulpenroep.

Ook botanici kunnen er hun hart ophalen, want heel de kust langs bloeit er in de Paaschvacantie 't Lepelblad, dat in Elburg de haven en pieren als twee witte lijnen begrenst, tot aan zee toe. En straks is er ook de Peperkers bij massa's te vinden, in een breede strook aan de glooiing van den dijk, terwijl in 't najaar de Zulte de boven- toon voert.

Maar 't meest trekt toch wel de aandacht, de eendenkooi, vlak bij 't Noordeinde, slechts een eindje binnendijs gelegen.

Sinds jaren broedden daar een aantal blauwe reigers, die er ongestoord hun leven sleten.

Overal gingen ze visschen, niet alleen vlak aan zee, maar zelfs bij 't Kampereiland, aan de Ketel, waar ik ze meermalen waarnam vanaf de stoomboot naar Enkhuizen, 's morgens heel vroeg.

't Is nu bijna vijf jaar geleden dat die kooi verkocht werd en in andere handen overging en ongeveer tegelijkertijd was 't met de rust der reigers ook uit. Niet dat ze verstoord werden door de nieuwe eigenaars, integendeel, die lieten ze vrij hun gang gaan. Maar eens op een dag gebeurde het, dat zich een paar zwarte vogels

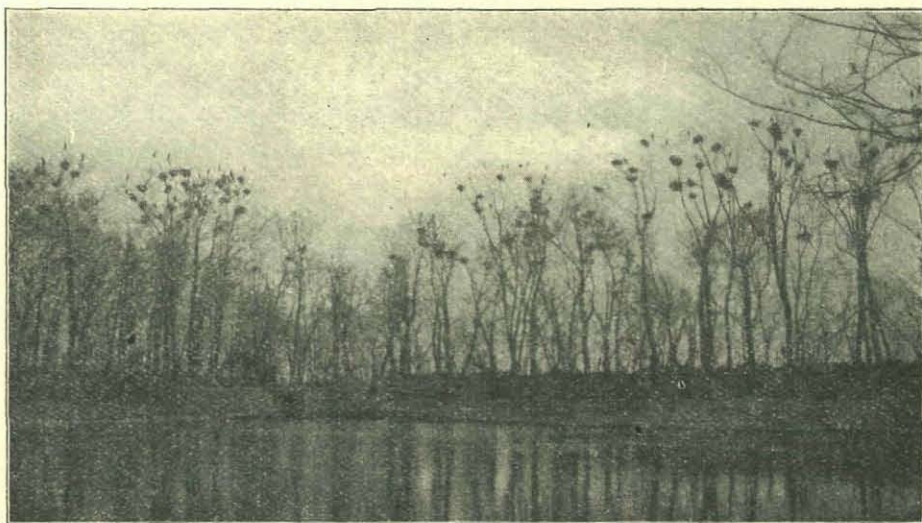
vertoonden, met witte vlekken bij keel en achterlijf; scherp stak de gele snavel tegen 't donkere lichaam af.

Ze zagen de mooie hoge boomen en vlak daarbij de zee met al de heerlijkheden en lievelingsgerechten, die een aalscholver maar bedenken kan. En ze aarzelden niet lang, maar besloten hier te blijven; dat was dan eindelijk 't beloofde land!

Hoe lang hadden ze al rondgezworven, van de eene plaats naar de andere. Vroeger ja, toen was het anders.

Toen leefden ze rustig daar ergens bij Giethoorn en wisten niet beter, of dat hoorde zoo.

Maar de moderne tijd kwam, die iederen meter grond direct in blanke guldens om-

De Aalscholvers bij Kamper Nieuwstad.

Foto C. BOELE Jr.

rekende en angstwekkend precies de visschen telde, die ergens anders terecht kwamen, dan in de visschersnetten.

Toen was het gedaan; verjaagd werden ze, vermoord, hun nesten vernield, en het bannelingsleven nam een aanvang.

En nu, het zwerven moede, waren ze hier gekomen en . . . gebleven.

Eerst waren er slechts enkele, maar weldra kwamen er meer, ze plantten zich voort en hun aantal nam onrustbarend toe. Ze droomden reeds weer van den gouden tijd en voelden zich heer en meester.

Die reigers, dat waren lastige buren, die konden ze wel missen.

't Was trouwens onze statige visschers al lang te lawaaiig, te vulgair geworden, tusschen al die wondere zwarte sinjeurs en ze waren grootendeels vertrokken, volkomen zich zelf beheerschend, in volle bewustzijn van hun waardigheid.

Niet lang echter zou die zwarte bende daar de scepter zwaaien.

Reeds vaak had de kooiker zich geërgerd aan dat ongegeneerde bekalken van den grond en aan al die visch, die daar lag te rotten onder een ondraaglijke stank.

Ook zijn boomen werden er niet beter op en hij verwenschte het oogenblik, dat die „krenge" er gekomen waren.

Tot op zekeren dag er een heer kwam uit Utrecht van de visscherij-inspectie(?) met 't verzoek ze geheel uit te roeien!

Heftig kwam hij op tegen die vischvreter, die al onze wateren leeg plunderden en de arme visschers 't brood uit den mond namen. Wegschieten moesten ze al dat ongedierte, dat alle bestaansrecht miste in onze moderne maatschappij!

Maar schieten, dat mocht niet, daar 't kooirecht aan de kooi en niet aan den eigenaar behoort, en ook de stal-eenden zouden er door verontrust worden.

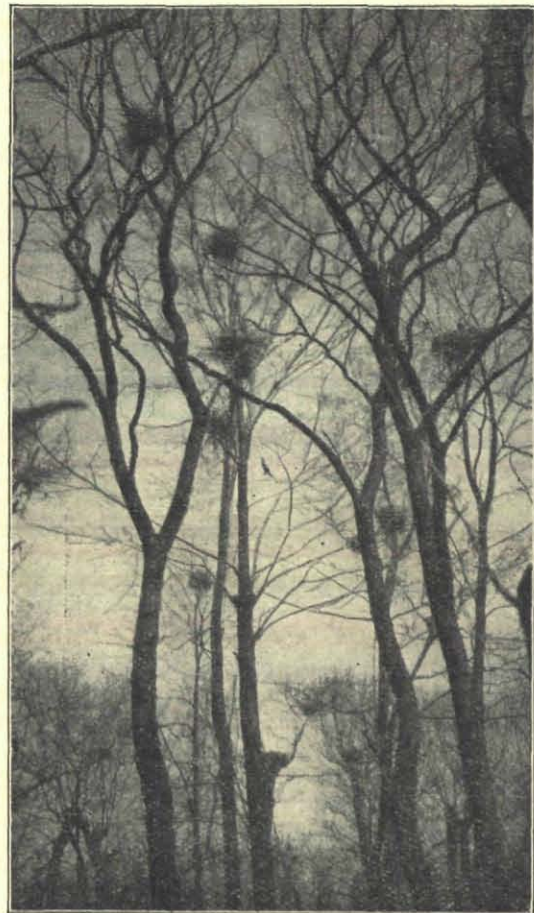
Er was echter nog wel wat anders op te vinden.

Aan 't eind van den broedtijd werd er groote schoonmaak gehouden. Uitgestooten werden alle nesten, die ze maar bereiken konden, op den grond ploften de jongen, doodgeslagen werden ze en weggesmeten in een sloot als oud vuil.

Wel een zeshonderd werden op die manier omgebracht!

Ja zelfs de koppen werden uit sommige boomen gezaagd! En toch had het haast niet geholpen, want nog veel meer waren er nu, en hardnekkig hielden ze vol in den moeilijken strijd om 't bestaan.

Dit alles vernam ik eerst vorige maand, toen ik toevallig den eenen eigenaar op den weg aantrof.

De Aalscholverkolonie bij Kamper Nieuwstad.
Foto. C. BOELE Jr.

Reeds vaak had ik geprobeerd in de kooi te komen, maar trof telkens de betrokken personen niet thuis.

Nu echter ging ik direct naar hem toe en begon een praatje over zijn kooi en al gauw kwam toen de heele historie er uit.

Hij kon zich maar niet begrijpen, wat je daar nu aan vond, aan „die krenge".

„En zij zijn nog ondeugend ook”: zijn zoontje was door een jong tijdens de moordpartij in de wang gebeten!

Dat er menschen waren, die vogels beschermden, kon hij zich wel begrijpen, maar „zulke beesten, nee, daar was nu heelemaal geen aardigheid aan”.

Ik vroeg, of ik eens mocht komen kijken en 't resultaat was, dat ik den eerstvolgenden Dinsdagmiddag zou komen.

En zoo togen we er dien dag heen, met kijker en foto-toestel gewapend. De zoon van den eigenaar, die ook sinds een paar jaar in 't vak was, ging mee.

Er was juist iemand in de kooi, wat duidelijk bleek uit de onrust der vogels, die angstig boven de boomen heen en weer vlogen.

Toen we bij de sloot kwamen, die de kooi van 't onliggende weiland scheidt, floot de jongen zacht en even later verscheen de kooiker, een waardig lid van zijn gilde.

Zijn heele familie bijna oefent dit beroep uit; hij had de taak van zijn vader overgenomen, die nu thuis bleef.

Heel wat ontbering brengt dit werk mee, hoe spannend het overigens ook is; juist bij strenge vorst moet de kooiker op zijn post zijn en zijn slag slaan. Daarvan hangt zijn heele bestaan af.

De plank werd uitgegooid en we betraden het heiligdom.

Zachtjes pratend liet hij ons alles zien; eerst de plas met de vier overdekte pijpen. Hier worden de wilde eenden ingelokt door de „staleenden”, terwijl het hondje van den kooiker ze er steeds dieper inbrengt, daar ze louter uit nieuwsgierigheid dit steeds volgen.

Ten slotte worden ze verschrikt en vliegen door een paar trengels heen, in 't fatale hokje, waar hun den hals wordt omgedraaid. Nu stond het hokje netjes open, zooals de wet dat eischt, in gesloten tijd; en rustig broedden er de eenden.

Wel tweehonderd nesten waren er, ieder met ongeveer 15 eieren! De meeste in korven, hangend aan de boomen.

Boven ons kwamen de aalscholvers langzamerhand weer tot rust. Verscheiden zaten al weer te broeden en anderen keken vanaf hun boomtak op ons neer.

Nu en dan brak er een doode tak af, en dan vloog er een heele bende verschrikt op, wat gepaard ging met een ware „kalkregen”, zoodat mijn fototoestel zelfs niet veilig was.

Enkele hadden al jongen, we hoorden duidelijk hun schel gepiep. Vijf à zeshonderd nesten zitten er minstens, rondom de plas heen. Want ondanks dat bloedbad van vorig jaar, zijn er nu wel driemaal zooveel.

Ook het huisje, waar de kooiker in den vangtijd verblijfhoudt, moesten we bewonderen, een zeer primitief houten schuurtje, met tafel, stoel en oude verroeste kachel.

Hij deed de pijp er uit om de zwaluwen door te laten, die er ieder jaar komen nestelen. Alleen in 1922 niet, daar hij toen de pijp te lang had laten zitten.

En zoo was deze man, die jaarlijks massa's eenden den nek omdraait, toch ook weer vogelbeschermer.

Aalscholvers bij Lekkerkerk.

Foto J. STRIJBOS.

Alleen de aalscholvers deelden niet in zijn gunst, die wou hij graag kwijt.

Mijn vriend, die mee was gegaan, vond de beste oplossing ze maar naar Schokland te brengen! Daar had hij ze meermalen zien visschen, als hij er met zijn jacht in de haven lag.

En redeneerde hij, als daar nu eens flinke boomen geplant werden, dan konden ze ongestoord leven te midden van hun element!

Maar we zijn in Holland nog niet zoover, als in Amerika, dat steden er eigen natuurparken op na houden!

Op een andere manier zal er dus geholpen moeten worden en spoedig. Want zal deze kolonie een tweede maal zoo'n opruiming kunnen doorstaan?

Zal het met de aalscholvers gaan, als met den kwak?

En dat alleen omdat het vischeters zijn, terwijl die toch, zooals dr. Thijssse reeds een paar jaar geleden schreef, in de eerste plaats ziekelijke visch zullen bemachtigen?

En al vraten ze alleen gezonde visch, is het dan toch wel geoorloofd, alleen daarom, een vogelsoort radicaal op te ruimen?

We leven immers in een staat met evenredige vertegenwoordiging!

Laat dat dan ook op de dierenwereld worden toegepast!

En laten de vogelliefhebbers niet rusten, vóór eenige kolonies veilig in hun bezit zijn, liefst onder auspiciën van Vogelbescherming of Natuurmonumenten!

Kampen 2-5-'23.

C. G. B. TEN KATE (biol. cand.).

OVER VELUWSCHE VISCH EN NATUURSCHOON.

VOR den amateur-Ichthyoloog, voor den aquariumhouder en voor iedereen, die belang stelt in het leven in sloot en plas is de Veluwe één van de rijkste gebieden van ons land. Ja, die hooge droge Veluwe, waarvan de meeste menschen niet veel anders kennen dan de in de zon blakende heidevelden met schamele boerderijtjes, kale dennenbosschen met „mieren die altijd net daar hun nest schijnen te hebben, waar je eens even rustig wil gaan zitten”, en last not least zekere blauwe bordjes met art. 46r. O die blauwe bordjes!

— Helaas is 't maar al te waar, dat vele, zoo niet de meeste mooie plekjes zich op verboden grond bevinden.

— In ieder geval langs de hoofdwegen vindt ge deze dorado's niet. Maar als ge een tijdje de erica volgend door de hei gedwaald hebt, dan kan het gebeuren, dat er verandering komt in de plantenvegetatie. Tormentil vervangt allengs de thijm, en Sphagnum de Polytrichum. En als ge dan op een heuvel klautert, om u ervan te overtuigen, dat er werkelijk een moerasje in de buurt is, dan kunt ge dikwijls iets schitterend moois zien. In de diepte tusschen de bloeiende dophei een breede kring, blinkend wit van de mooie pluimen van het wolgras, die langzaam overgaat in een smallere strook, waar de natte zwarte humus slechts gedeeltelijk bedekt wordt door het heldergroen der zegge. En daarbinnen een meertje, zoo schitterend blauw, dat menigeen, die 't natuurschoon van zijn vaderland niet kent, zich in Italië of Zwitserland zou wanen. Maar helaas — inplaats van gidsen loopen hem de